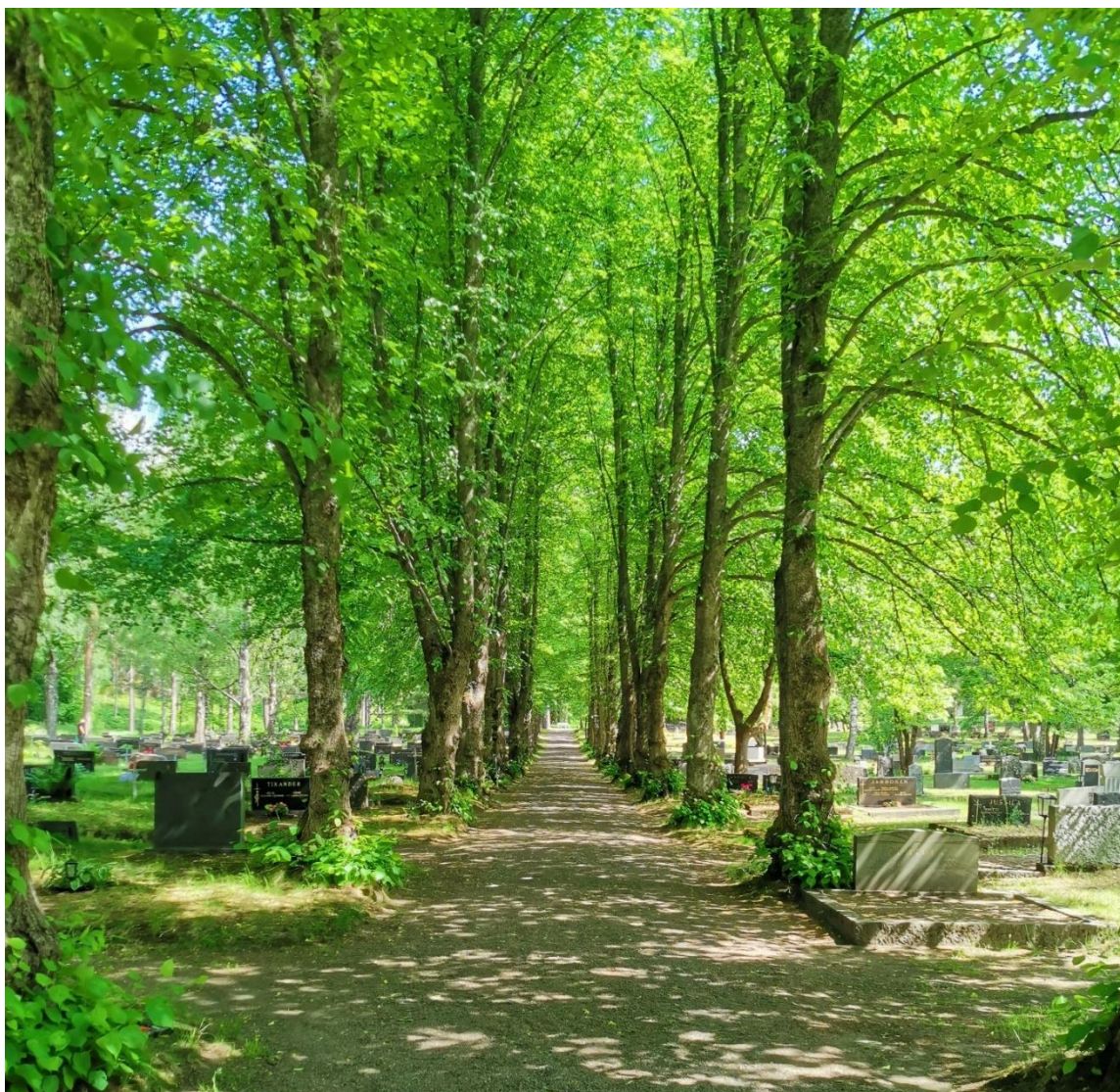

IITIN SEURAKUNNAN HAUTAUSMAIDEN HOITOSUUNNITELMA 2025-2030

Vanha hautausmaa, Uusi hautausmaa ja
Vuolenkosken hautausmaa

SISÄLLYSLUETTELO

1 YLEISTÄ

- Iitin seurakunnan hautausmaat 2
- Hautausmaiden kunnossapitoluokitus (RAMS) 2
- Hautaustoimen toiminta-ajatus ja tehtävä 2
- Hautaustoimen tavoitteet ja toimintatavat 3

2 HAUTAUSMAAN KUNNOSSAPIDON VASTUUT

- Seurakunnan ja seurakuntayhtymän hautaustoimen hoitovastuu 3
- Omaisten hoitovastuu 3
- Sopimushautojen hoito 4

3 HOITAMATTOMAT HAUDAT 5

4 HAUTAUKSEEN LIITTYVÄT TOIMINTATAVAT 6

5 HAUTAUSMAAN YLEINEN KUNNOSSAPITO

- Hautausmaan kasvillisuuden hoito
 - Pensaat 6
 - Perennat 7
 - Ryhmäkasvit 7
 - Nurmikot 8
 - Puusto 9
- Kasvinsuojelu 9
- Hautausmaan haitallisten vieraskasvien poisto 9
- Hautausmaan talvihoito sekä hautausmaiden kulkuväylien ja pysäköintialueiden hoito ja talvikunnossapito 9
- Puhtaanapito ja jätehuolto 10
- Hautausmaan rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito 11

6 HAUTAUSMAIDEN KUNNOSSAPIDON RESURSSIT

- Henkilöstö 11
- Koneet, laitteet ja käsityökalut 11
- Toimitilat 12
- Huoltoalueet 12
- Kehittämiskohteet 12

1 YLEISTÄ

litin seurakunnan hautausmaat

litin seurakunnalla on kolme hautausmaata: Vanha hautausmaa, Uusi Hautausmaa sekä Vuolenkosken hautausmaa.

Vanha hautausmaa levittäytyy kirkon ympärille. Sankarihautausmaa on keskeisellä paikalla kirkon vieressä. Vanha hautausmaa on sekoitus vanhoja tiuhaan haudattuja, kulttuurihistoriallisesti arvokkaita hautaosastoja sekä uudempia nurmialueita. Hautausmaalla on paljon hoidettavaa nurmipinta-alaa sekä hoidettavia hiekkakäytäviä. Osan käytävistä on annettu nurmettua. Hautausmaan kokonaispinta-ala on 2,0 ha.

Uusi hautausmaa on perustettu soraisen mäen päälle. Muistolehto ja sirottelualue sijaitsevat sen sisällä. Hautausmaan rakenne on samankaltainen kuin vanhan hautausmaan. Alueella on vain vähän hoidettuja hiekkakäytäviä, kolmea pääkäytävää lukuun ottamatta kaikkien välikäytävien on annettu nurmettua. Uuden hautausmaan sisällä on alueita, joita voidaan jatkossa kehittää suoja-alueina ja niittyinä. Kokonaispinta-ala on 11,6 ha, josta hautauskäytössä on 4,9 ha.

Vuolenkosken hautausmaa eroaa näistä kahdesta. Se on selkeästi metsähautausmaa. Nurmialueita ei ole ja käytävät ovat enimmäkseen luonnontilaisia. Sankarihauta-alue sijaitsee hautausmaan sisällä, jossa on myös alueen ainoa nurmi-istutus sekä hoidettu käytävä. Kokonaispinta-ala on 1,78 ha.

Hautausmaiden kunnossapitoluokitus (RAMS)

Sankarihautausmaat luokitellaan rakennettuihin arvoviheralueisiin (R1). Alueen siisteys tarkistetaan ja myös hoitotoimenpiteitä tehdään päivittäin.

Vanha ja Uusi hautausmaa kuuluvat luokkaan R2 eli toimintaviheralueisiin. Näiden sisällä on lisäksi myös muita erilaisia alueita. Suoja- ja vaihettumisviheralueisiin (R4) luetaan alueet, joissa ympäristö vaihtuu rakennetusta ympäristöstä luonnonympäristöön. Tällaisia alueita ovat esim. Muistolehdon reuna-alueet ja paikoitusalueiden reunamat. Sirottelualue luokitellaan puistometsäksi (M2.1).

Molemmilla Kirkonkylän hautausmailla on nurmialueita, jotka eivät vielä ole hautauskäytössä. Niiden kehittämistä maisemaniityksi (A3) jatketaan. Maisemaniityt edistävät luonnonkasvillisuuden monimuotoisuutta ja pitkällä aikavälillä säästävät myös hoitotöihin käytettäviä resursseja.

Vuolenkosken hautausmaa on metsähautausmaa, joten se kuuluu myös luokkaan M2.1.

Hautaustoimen toiminta-ajatus ja tehtävä

- Luovuttaa hautapaikkoja kuolemantapausten yhteydessä sekä suorittaa hautajaisiin liittyviä tehtäviä annettujen ohjeiden mukaisesti.
- Hoitaa hautausmaita sekä käsitellä ruumiita ja tuhkaa kunnioituksella ja arvokkuudella. Siunauksen, polttohaudauksen ja tuhkan käsittelyn yhteydessä on kunnioitettava sekä omaisten että vainajan elämäncäköhomusta ja toivomuksia.
- Huolehtia hautausmaiden siisteydestä ja viihtyisyydestä ottaen huomioon ympäristön suojelulliset näkökohdat ja tarjota hautausmaa-alue vainajien hautaamiseen.

Hautaus-toimen tavoitteet ja toimintatavat

- Tavoitteena on viihtyisä ja kaunis hautausmaa-alue.
- Kaluston kunnossapidosta huolehtiminen mm. vesihuolto, ruohonleikkurit ym. koneet ja laitteet.
- Hyvä asiakaspalvelu, jolloin omaisia ja asiakkaita palvellaan yhden henkilön toimesta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti.
- Työmenetelmien kehittäminen ja henkilökunnan kouluttaminen. Hautakarttasovelluksen (Circle) ja hautaus-toimen ohjelman (Status) päivitettyjen ohjelmien tehokas käyttäminen.
- Kouluttaa henkilökunta kasvinsuojeluaineiden turvalliseen käyttöön ja säilytykseen.
- Hautausmaiden yleisilmeen säilyttäminen hyvällä tasolla kustannustehokkaasti.
- Ympäristödiplomin edellyttämien toimintojen kehittäminen hautausmaalla. Ekologisen ajattelun lisääminen ympäristösuunnitelmassa määriteltujen periaatteiden mukaan.
- Jätteen käsittelyn ja lajittelun uudistaminen.
- Vieraslajien torjunta.

2 HAUTAUSMAAN KUNNOSSAPIDON VASTUUT

Seurakunnan hautaus-toimen hoitovastuu

Hautaus-toimilain (457/2003) 5. luvun 13. pykälän mukaan hautausmaahan ylläpitäjän tulee hoitaa hautausmaata sen arvoa vastaavalla ja vainajien muistoa kunnioittavalla tavalla. Hautausmaiden yleinen kunnossapito on seurakuntien ja seurakuntayhtymien hautaus-toimen vastuulla.

Hautaus-toimen vastuulla olevia hautausmaiden kunnossapitotoita ovat:

- hautausmaahan kulkuväylien ja pysäköintialueiden kunnossapito
- hautausmaiden yleisten alueiden kasvillisuuden kunnossapito
- hautausmaarakenteiden ja -kalusteiden kunnossapito (mm. portit, aidat, penkit, valaisimet, pyörätelineet, opasteet, hulevesijärjestelmät, kasteluvesijärjestelmä ja kameravalvonta)
- yleinen puhtaanapito ja jätehuolto
- yhteisten muistelupaikkojen kunnossapito hautausmaahan käyttösuunnitelman mukaan
- sankarihauta-alueiden ja muiden merkittävien hauta-alueiden kunnossapito
- seurakunnalle ja seurakuntayhtymälle palautuneiden ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden hautojen hoito kirkkovaltuuston päätöksen mukaan.

Omaisten hoitovastuu

Kirkkolain (652/2023) 3. luvun 33. pykälän mukaan ”hautaoikeuden haltija vastaa siitä, että hautaa hoidetaan hautausmaahan arvon mukaisesti”. Omaisten vastuulla on yksittäisen haudan hoito hautamuistomerkkeineen sekä kasveille varattuine istutusalueineen (kukkapesä). Reunakivellisellä haudalla omaisten vastuulla on hoitaa myös reunakivien rajaama alue. Omaiset kustantavat kokonaisuudessaan yksittäisen haudan hoidon sekä hautamuistomerkkiin liittyvät hankinta- ja hoitokustannukset.

Omaisten hoitovelvoitteita ovat:

- haudalle hankitun hautamuistomerkin hoito

- Haudan muistomerkki (yleensä hautakivi) on asennettu suoraan ja turvallisesti paikoilleen. Hautamuistomerkin asento tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. Hautamuistomerkki oikaistaan ennen kuin se on vaarassa kallistua tai kaatua ja ennen kuin se aiheuttaa haittaa tai tapaturman vaaraa hautausmaalla vieraileville sekä hautausmaiden työntekijöille. Esimerkiksi arkun tai uurnan maatumisen myötä hautamuistomerkki voi kallistua. Routiva maa sekä puun juuret saattavat joko nostaa tai laskea hautamuistomerkkiä. Hautamuistomerkkien hoidossa noudatetaan Museoviraston ”Hautamuistomerkkien hoito” -julkaisun ohjeita.
- haudan kasveille varatun istutusalueen (kukkapesä) hoito kevät- ja syyssiivouksineen.
 - Kausikasvien eli kesäkukkien istuttaminen ei ole pakollista kasveille varattuun istutusalueeseen eli kukkapesään. Ne voidaan korvata esimerkiksi monivuotisilla perennoilla. Haudalla voi olla myös leikattava nurmikko. Haudoilta ei istuteta pensaita tai puita.
 - Mikäli kasvillisuutta on istutettu haudalle, istutukset hoidetaan niin, etteivät rikkakasvit kasva yleisilmettä häiritsevästi ja etteivät kasvi-istutukset leviä istutusalueen ulkopuolelle eikä naapurihautojen puolelle tai täysikasvuisina ole haitaksi hautaamiselle tai hautausmaan hoidolle.
 - Kausikasvien hoidossa huomioidaan myös, etteivät ne levitä kasvitauteja ympäröiviin kasvustoihin. Esimerkiksi härmäiset kasvit poistetaan tai vaihdetaan terveisiin kasveihin.
- nurmikon siistiminen hautamuistomerkin ja kasveille varatun istutusalueen ympäriltä.
 - Hautamuistomerkkiin rajoittuva nurmikko pidetään siistinä ja samalla korkeudella kuin haudalla oleva muu nurmikkokasvusto.
- haudalle tuoduista muistoesineistä huolehtiminen. Irtotavaroita ei säilytetä hautakiven takana. Lyhdyt viedään kesäksi pois.
- roskien ja muun jätteen poistaminen haudalta (muun muassa palaneet hautakynttilät).
- reunakivien rajaaman alueen hoito; rajatun alueen pintahiekka pidetään rikkakasvittomana.
- muistolehtoon, sirottelualueille ja muualle haudattujen vainajien yhteismuistelupaikalle tuotujen yksittäisten kukkien ja hautakynttilöiden hoito (hautaus-toimi vastaa muistelupaikkojen yleisilmeestä).
- seurakuntakohtaisen muun ohjeistuksen noudattaminen.

Sopimushautojen hoito

Kirkkolain (652/2023) 3. luvun 33. pykälän mukaan seurakunta voi tehdä hautaoikeuden haltijan kanssa määräaikaisen sopimuksen siitä, että seurakunta ottaa korvauksesta vastuun haudan hoidosta. Iltin seurakunnassa sopimushaudat hoidetaan ilman hautainhoitorahastoa ja sopimus voidaan tehdä enintään hoitokaudeksi (kesäkuu - syyskuu). Sopimushautojen hoidolle on oma kustannuspaikka hautaus-toimen käyttöalouden puolella. Hautainhoitohinnasto hyväksytään seurakunnan kirkkoneuvostossa.

Asiakkailla voidaan tarjota kolmenlaista hoitoa: Kukkahoito, kasteluhoito ja perennahoito. Lisäksi seurakunnalla on vanhastaan ainaishoitosisopimuksia ja ns. pitkiä hoitosopimuksia.

Seurakunnalla on yhteensä 164 ainaishoitosisopimusta. Ainaishoitohautojen hoitopääomat ovat kuluneet loppuun, joten hoito on mahdollisimman kevyttä. Haudoilta on istutettu perennoja. Hoidon päätyttyä perenna poistetaan haudalta. Haudan pintahiekkaa ei uusita, mutta hauta haravoidaan roskista kerran viikossa. Vuonna 2024 pitkiä hoitosopimuksia (50 v) oli jäljellä enää 40 kappaletta, viimeinen hoitosopimus

päättyy vuonna 2026. Vuosihoitojen lukumäärä vaihtelee vuosittain. Vuonna 2024 perennahoitoja oli 75 kappaletta, kukkahoitoja oli 368 ja kasteluhoitoja 197 kappaletta.

Haudan hoidosta perittävät maksut ovat enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruiset ja maksujen perusteet ovat kaikille samat (Hautaus-toimilaki 2 luku 6 §). Hoitomaksua määritet-
täessä otetaan huomioon sekä hautojen välittömät hoitokulut että hautojen hoidon hallinnoinnista
aiheutuvat välilliset kulut.

Sopimushaudan hoitoon sisältyy hoitotavasta riippuen muun muassa:

- kasveille varatun istutusalueen (kukkapesä) hoito (mm. kevätsiivous, kasvualustan lannoitus, kasvien istutus, kastelu, kuihtuneiden kasvinosien poistaminen) Hautausmaasta vastaava puutarhuri valitsee olosuhteisiin sopivat kausikasvit haudalle.
- kasveille varatun istutusalueen kanttaus ja nurmikon siistiminen istutusalueen ympäriltä
- rikkakasvien kitkeminen
- reunakivellisen haudan pinnanhoito (mm. pintahiekan hoito reunakivien rajaamalla alueella)
- hoitokauden päättyessä syyskunnostus (mm. kausikasvien poisto ja haudan siistiminen).

Sopimushoitoon ei sisälly hautamuistomerkin tai reunakivien hoito. Edellytyksenä hoitosopimukselle on, että hautamuistomerkki on asennettu turvallisesti, ja hautamuistomerkissä ei ole havaittavissa kallistumisen tai kaatumisen vaaraa.

Valtio, kunta, kulttuuriperintöä vaaliva yhdistys tai yksityishenkilö voivat myös huolehtia haudoista. Haudan hoidosta huolehtiminen ei tuota oikeutta hoidettavaan hautaan. Tällaisessa tilanteessa laaditaan seurakunnan ja haudan hoidosta vastaavan tahon välille sopimus, jossa sovitaan toimintatavat.

3 HOITAMATTOMAT HAUDAT

Kirkkolain (652/2023) 3. luvun 33. pykälän mukaan kirkkoneuvosto voi velvoittaa hautaoikeuden haltijan kunnostamaan haudan, jonka hoito on olennaisesti laiminlyöty. Kunnostamiseen varataan vuoden määräaika siitä, kun päätös on annettu hautaoikeuden haltijalle tiedoksi. Kirkkoneuvosto voi päättää hautaoikeuden menettämisestä, jollei laiminlyöntiä ole korjattu. Päätöksen tiedoksi antamisesta säädetään 10 luvun 26 §:ssä.

Haudan hoitamattomuuden perusteita ovat esimerkiksi:

- hauta on ollut selkeästi hoitamatta vähintään kaksi vuotta
- haudalla on kaatunut tai vaarallisesti kallellaan oleva hautamuistomerkki
- kasveille varatulla istutusalueella tai reunakivien rajaamalla alueella kasvaa runsaasti ja häiritsevästi rikkakasveja, kuten voikukkia, nokkosia, kortetta, pujoa tai puiden tai pensaiden taimia
- istutettu kasvillisuus on levinnyt sille varatun istutusalueen ulkopuolelle.

Istutusalueella kasvavan monivuotisen perennan tai sammalen perusteella hautaa ei katsota hoitamattomaksi.

Hoitamattomaksi todetut haudat ja niiden hautamuistomerkit käsitellään seurakunnan määrittämän toimintatavan mukaan.

Seurakunnalle palautunut hauta voidaan luovuttaa uudelleen edellyttäen, että haudan koskemattomuusaika on mennyt umpeen eikä hauta ole muusta syystä säilyttämisen arvoinen – kuten kulttuurihauta tai haudalla on merkittävä muistomerkki.

4 HAUTAUKSEEN LIITTYVÄT TOIMINTATAVAT

Hautauksen yhteydessä tehtävät työt voivat hetkellisesti heikentää hautausmaan yleisilmettä sekä aiheuttaa turvallisuushaittoja. Tilapäisen haitan aiheuttaminen viereisille haudoille ei ole esteenä haudan avaamiselle.

Arkkuhautauksen yhteydessä haudalla olevat hautamuistomerkit tai muut rakennelmat poistetaan haudalta hautauksen ajaksi tarvittaessa haudankaivajan toimesta. Hautamuistomerkin ja muiden rakennelmien takaisin asentamisesta vastaavat omaiset.

Hauta kaivetaan hautakartan määräämään paikkaan ja sen leveys ja pituus määräytyvät arkun suuruuden mukaan siten, että arkku mahtuu riittävän väljästi laskeutumaan vaakasuorassa asennossa haudan pohjalle saakka. Haudan kaivamisen aikana näkyviin tulevat aikaisemmin haudatun vainajan jäännökset suojataan kaivamisen aikana ja sen jälkeen peitetään haudan pohjalle. Hautauksen jälkeen hauta täytetään kaivumassoilla ja haudan pinta tasoitetaan, muotoillaan, siistitään ja viimeistellään alueen edellyttämällä tavalla. Haudan kaivun yhteydessä syntyvä ylimääräinen maa-aines käsitellään ja sijoitetaan sille varatulle alueelle.

Uurnahautauksia tehdään vain sulanmaan aikana. Haudan avauksesta huolehtii aina seurakunta.

5 HAUTAUKSEEN YLEINEN KUNNOSSAPITO

Hautausmaan kasvillisuuden hoito

Kasvillisuutta hoidetaan ottaen huomioon hautausmaiden erityispiirteet ja kasvillisuus. Kirkonkylän hautausmaita hoidetaan keskenään samalla tavalla. Vuolenkosken hautausmaalla hoitotoimet keskittyvät lähinnä sankarihauta-alueen, muistelukiven istutusten sekä hoitohautojen hoitoon, kevät- ja syystalkoisiin sekä risujen ym. roskien poistoon kasvukaudella.

Pensaat

Pensaita hoidetaan hautausmaan rakennetuilla viheralueilla siten, että ne ovat elinvoimaisia ja vuosikasvu on pensaslajille tyypillinen. Hoitoon sisältyy pensaiden lannoitus, erilaiset leikkaukset, rikkakasvien torjunta, raja- ja talvi- ja kevät suojaus kasvilajin mukaan.

Yksittäispensaiden hoidossa pensaat hoidetaan siten, että niiden ominaisuuksia, kuten kasvutapaa, kukintaa, marjontaa tai syysväriä tuodaan esiin. Pensasryhmien hoidossa pensasryhmät hoidetaan siten, että pensasalue on lajille ja lajikkeelle tyypillinen kokonaisuus.

Erilaiset leikkaukset pitävät sisällään hoitoleikkauksen, muotoon leikkauksen, harvennusleikkauksen ja alas leikkauksen. Leikkauksissa noudatetaan lajikohtaisia ohjeita ja suosituksia.

Sankarihautausmaan aronia-aita leikataan heinäkuussa. Aita pidetään halutun korkuisena ja myös sen leveyttä rajoitetaan leikkauksin. Muotoon leikkauksessa voidaan käyttää pensasleikkuria apuna. Muistolehdon angervot leikataan alas 3 – 5 vuoden välein.

Rikkakasveja torjutaan mekaanisesti kitkemällä ja haraamalla. Kitkentäjäte kerätään heti kitkennän jälkeen pois ja ympäristö siistitään haravoimalla. Rajauksen reuna noudattaa määriteltyjä muotoja. Rajauksesta syntyvä orgaaninen jäte kerätään pois ja rajausten reunat ja ympäristö siistitään.

Talvi- ja kevätsuojaus tehdään, mikäli on syytä olettaa, että havupensaat kärsivät kevätahavasta ja lehtipensaiden versoja jyrsitään talvella. Varsinkin rusakoiden aiheuttamia vahinkoja vastaan tulee suojautua riittävän korkealla suoja-aidalla, huomioidaan siis mahdollisesti tuleva runsas lumien talvi jo syksyllä suojauksia pystyttäessä.

Perennat

Perennoja hoidetaan hautausmaan rakennetuilla viheralueilla siten, että ne ovat lajille ja lajikkeelle tyypillisiä, elinvoimaisia ja hyvässä kasvukunnossa. Seurakunnan omiin koristeistutuksiin, muistomerkeille ja testamenttihaudoille istutetaan vain perennoja.

Perennojen hoitoon hautausmaan rakennetuilla viheralueilla sisältyy kevätkunnostus, paikkausistutukset, lannoitus, rikkakasvien ja tuholaisten torjunta, kasvuston siistiminen, jakaminen ja syyskunnostus. Kevätkunnostus aloitetaan, kun routa on sulanut ja maa on muokkauskelpoista. Kuolleet kasvinosat poistetaan.

Lannoitus tehdään pitkävaikutteisella lannoitteella, lannoitteen valmistajan ohjeiden mukaan. Rikkakasvit torjutaan mekaanisesti kitkemällä ja haraamalla. Rikkakasvit yritetään kitkeä juurineen ja kitkentäjäte kerätään pois. Kasvualusta muotoillaan siistiksi. Viimeiseksi ympäristö siistitään haravoimalla. Tuholaisten torjuntaan ryhdytään välittömästi havainnon jälkeen. Pahoin vaurioitunut kasvi poistetaan ja tilalle istutetaan uusi kasvi.

Kasvuston siistimisessä poistetaan kuolleet kasvit ja kasvin osat. Kasvualusta muotoillaan siistiksi ja mahdolliset tuennat korjataan.

Jakaminen suoritetaan kasvilaji kohtaisesti. Keväällä ja kesällä kukkivat perennat jaetaan loppukesästä ja syyskukkijat keväällä. Syksyllä tehtävä jakaminen tehdään niin aikaisin, että jaetut kasvit ehtivät juurtua ennen talven tuloa.

Syyskunnostuksen yhteydessä alas leikattavat perennat leikataan ja talventörröttäjät jätetään leikkaamatta. Kasvualusta siistitään ja tarvittaessa istutusalue rajataan. Talvenaroille lajeille ja lajikkeille tehdään tarvittavat talvisuojaukset.

Ryhmäkasvit

Tavoitteena on pitää yllä kasvien elinvoimaisuutta ja runsasta kukintaa koko kasvukauden ajan.

Tällä hetkellä ryhmäkasvien taimet hankitaan Tapio Koivulan puutarhalta, joka noudattaa puutarhatuotannon yhteistä Laatutarha-ohjeistoa. Näin ollen sillä on oikeus käyttää kotimaisuudesta kertovaa Sirkkalehtimerkkiä. Puutarhalle on myönnetty myös Vuoden laatutuottaja -tunnustus. Tunnustus myönnetään vuosittain puutarha-alan yrityksille, jotka paitsi tuottavat hyvänlaatuisia tuotteita, myös toimivat laadukkaasti ja pitkäjänteisesti sekä kiinnittävät huomiota myös ympäristöasioihin.

Kevätkunnostuksen yhteydessä kasvualusta puhdistetaan roskista ja muista sinne kuulumattomista esineistä. Syyskasvit ja havut poistetaan. Kasvualusta käännetään lapiolla ja tasataan. Tarvittaessa lisätään uutta multaa sekä pitkävaikutteista lannoitetta ohjeiden mukaan. Kasvualusta vaihdetaan kokonaan joka toinen vuosi. Kevätkunnostus aloitetaan, kun maa on sulanut ja kuivunut käsittelykelpoiseksi.

Istutukset aloitetaan kesäkuun alkupuolella ja päätetään juhannukseen mennessä. Taimet istutetaan niin syvällä, että koko juuripaakku peittyy. Ennen istutusta varmistetaan, että juuripaakku on riittävän kostea. Kasvualusta tiivistetään kasvien ympäriltä ensin käsin ja sitten runsaasti kastelemalla. Lopuksi istutusalue ja sen ympäristö siistitään. Muoviruukut ja -kennot palautuvat puutarhalle uudelleenkäytettäviksi.

Kastelu suoritetaan vähintään kerran viikossa, tarvittaessa useammin. Kastelu tulisi tehdä hitaasti imeyttämällä ja varmistaa, että penkit kastuvat myös syvältä, eikä vain pinnasta. Istutuskaukalot vähentävät kastelukertojen määrää.

Kasvuston siistitään vähintään kerran viikossa. Kasvustosta poistetaan kuolleet kasvit, kuolleet kasvin osat, rikkakasvit ja roskat. Ylikukkineet kukat poistetaan kasvilajille tyypillisellä tavalla. Siistimis- ja kitkemisjätteet kerätään pois, kasvualusta tasoitetaan ja ympäristö siistitään. Rikkakasvien torjunta suoritetaan mekaanisesti kitkemällä ja haraamalla.

Rajaukset tehdään säännöllisesti ja kasvialueet pidetään suunnitelmien mukaisina. Kasvilajien ominaisuudet huomioidaan rajauksia tehdessä. Rajausjäte kerätään pois ja ympäristö siistitään haravoimalla.

Tukeminen tehdään kasveille, jotka sitä vaativat pysyäkseen edustavina. Tuennat tarkistetaan säännöllisesti, esimerkiksi hoitokertojen yhteydessä.

Tuholaisten torjunta, kuten horsmakiitäjien toukat, aloitetaan heti ensimmäisten löydösten jälkeen ja tilannetta seurataan tarkasti. Toukat kerätään pois niiden ilmaannuttua. Kemiallisia torjunta-aineita ei käytetä.

Syyskunnostus tehdään syyskuun lopun ja lokakuun alun aikana tai heti ensimmäisen hallan jälkeen. Kausikasvit nostetaan ylös ja istutusalue siistitään.

Nurmikot

Nurmikoiden hoitoon hautausmaan rakennetuilla viheralueilla sisältyy paikkaus, leikkuu, kastelu niillä alueilla, jossa se on mahdollista toteuttaa sadettimin, rajausta ja talvikunnossapitoa hautareittien osalta. Nurmikoiden tulee olla säännöllisesti leikattuja ja siistejä.

Kevätkunnostuksen yhteydessä nurmikolta poistetaan edelliseltä syksyltä jääneet lehdet, hiekoitushiekka sekä muut kasvua ja käyttöä haittaava aines. Lisäksi poistetaan roskat, esineet ja aurausmerkit. Kastelujärjestelmään lasketaan vedet, kun yöpakkasten uhka on mennyt ohi.

Nurmikoiden paikkaukset ja talvella haudattujen nurmihautojen kunnostukset tehdään heti kun työ on teknisesti mahdollista toteuttaa. Paikkaus kohtaan lisätään multaa, joka tasoitetaan tasaiseksi ja jyrätään. Tarvittaessa lisätään myös kalkkia ja pitkävaikutteista lannoitetta. Siemenet kylvetään tasaisesti ja harataan kevyesti. Kasvuun lähtö varmistetaan sadetuksella. Paikkausta voidaan suorittaa pitkin kautta.

Nurmikot pidetään leikkaamalla lyhyenä. Ennen leikkausta kerätään roskat ja esineet nurmikolta. Varsinkin uusilla ja kosteammilla paikoilla varmistetaan nurmikon kestävyys. Nurmikon tulee kestää päältä ajettavien leikkureiden paino. Edustusalueilta leikkuujäte kerätään haravoimalla. Hautakivien, valopylväiden, puiden runkojen juuresta ja muiden rakennelmien vierustoista siistitään varovasti siimaamalla ja vahingoittamatta siimauskohdetta. Hautakivien osalta kaikki osastot siimataan muutaman kerran kasvukaudella. Hoitohautojen siimaus sisältyy viikoittaiseen hoitoon.

Käytäviin tai istutuksiin rajautuvat nurmialueet rajataan. Rajauksesta syntyvät kasvijätteet poistetaan ja rajausten reunat siistitään. Sitomattomien päälysteiden materiaalia ja istutusalueen kasvualustaa tai katetta lisätään tarvittaessa. Pinnat ja ympäristö viimeistellään haravoimalla.

Nurmikkoa sadetetaan pidempien poutajaksojen aikana siellä missä se on teknisesti mahdollista toteuttaa. Kastelu aloitetaan ennen, kuin nurmikosta on havaittavissa värimuutoksia tai kulottumisen merkkejä. Nurmikko kunnostetaan turvallisuuden vuoksi siinä vaiheessa, kun arkku tai urna maatu ja maanpinta painuu.

Syyskunnostuksessa nurmikolta poistetaan lehdet ja muu kasvijäte. Ensisijaisesti lehdet puhalletaan lehtipuhaltimella nurmikolta kasaan. Lehtien keräykseen voidaan käyttää myös haravaa ja keräävää ruohonleikkuria. Kastelujärjestelmä tyhjennetään ja huolletaan ennen ensimmäisiä pakkasia. Aurausmerkit asennetaan.

Puusto

Kirkonkylän hautausmaiden puusto on verrattain vanhaa ja keskenään saman ikäistä. Valtapuuna on rauduskoivu. Pääsääntöisesti puut ovat luonnonvaraisesti lisääntyneitä kasvaen käytävillä ja hautojen välissä. Tästä syystä niiden kaataminen on haasteellista ja lähes aina siihen tarvitaan erikoiskalustoa. Puuston kuntoa tarkkaillaan vuosittain. Lahonneet / kuolemassa olevat puut merkitään ja kaadetaan. Puustoa uusitaan suosimalla havupuita sekä matalakasvuisempia lehtipuulajeja kuten puistolehmusta, pihlajaa sekä vaahteraa.

Suunniteltuja puuistutuksia ovat ainoastaan Vanhan hautausmaan lehmukset sekä Uuden hautausmaan tuijakäytävä ja puistolehmuskuja. Lehmuskuja pyritään leikkaamaan säännöllisesti. Leikkauksilla puut pidetään elinvoimaisina ja lisätään niiden elinikää. Leikkauksilla säilytetään myös puiden ainutlaatuinen holvimainen kasvutapa.

Vuolenkosken hautausmaa on puhtaasti metsäpohjainen hautausmaa puustoineen. Puusto on mäntyä ja koivua, ainoat istutetut puut ovat tammet sankarihautausmaalla.

Kasvinsuojelu

Hautausmaalla käytetään ennakoivaa kasvinsuojelua. Kaikkien kemiallisten torjunta-aineiden käyttöä vältetään.

- Valitaan hautausmaaolosuhteissa parhaiten menestyviä ja kestäviä kasvilajeja ja terveitä taimia.
- Käytetään puhtaita kasvualustoja ja parannetaan maa kasvilajille sopivaksi.
- Rikkaruohot torjutaan mekaanisesti kitkemällä ja haraamalla.
- Varataan riittävästi kasvutilaa ja hoidetaan kasveja oikein. Hyvinvoivat kasvit kestävät paremmin tuholaiden vaurioita ja ovat vastustuskykyisiä kasvitautia ja tuholaisia vastaan.
- Käytetään pitkävaikutteisia, hitaasti liukenevia lannoitteita. Suositetaan orgaanisia lannoitteita.

Hautausmaan haitallisten vieraskasvien poisto

Hautausmaiden paikoitusalueiden reunamilla, tien varsilla ja maankaatopaikoilla esiintyy jättipalsamia. Kasvustot on saatu hävitettyä ja yksittäisten kasvien torjumista jatketaan niiden ilmestyttyä. Samoin Uuden hautausmaan ympäristössä esiintyy viitapihlaja-angervoa, jonka torjunta on aloitettu.

Kasvijäte käsitellään ohjeiden mukaan esim. polttamalla tai kompostoimalla.

Hautausmaan talvihoito sekä hautausmaiden kulkuväylien ja pysäköintialueiden hoito ja talvikunnossapito

Aurausmerkit asennetaan lokakuun lopussa ennen kuin hautausmaan kausityöntekijät lopettavat työnsä.

Talvikunnossapito on pääosin urakoitsija suorittamaa koneellista kunnossapitoa, mutta siihen sisältyy myös käsilumitöitä lähinnä portaiden ja ovien edustoilla. Urakoitsija hoitaa lumipäivystyksen.

Muistokiviltä yms. lumenpoisto tehdään omana työnä jouluna, muulloin talvikunnossapitoa ei ole.

Sankarihautausmaan talvihoitoon kuuluu pääkäytävän auraus ja hiekoitus urakoitsijan työnä.

Sankaripaaden ja sen kulkuväylän auraus ja hiekoitus tehdään omana työnä itsenäisyyspäivänä, jouluaattona sekä yleisiin seppeleenlaskutilaisuuksiin.

Koneellisesti tapahtuvalle lumen poistolle (mm. auraus, linkous, lumen kuormaus ja kuljetus) ja liukkauden torjunnalle on erillisen ohje (liite 1). Talvihoito kohdentuu erikseen sovituille kulkuväylille ja portaille. Kulkuväylältä haudalle johtavien saattoväylien lumen poisto ja liukkauden torjunta sovitaan viikoittain erikseen.

Lunta saa läjittää vain sille osoitetuille paikoille. Lumien kasauspaiikat tulee sijoittaa turvallisesti. Lunta ei saa läjittää kirkkopihaan tai hautausmaan aitojen sisäpuolelle

Talvihoidon laatua ja alueiden turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden talvikauden kunnossapitotöiden ohella. Kirkon, kappeliin sekä hautausmaiden kulkuväylien kuljettavuus, esteettömyys ja turvallisuus tarkistetaan aina ennen tilaisuuksien alkua.

Liukkautta torjutaan hiekoittamalla sepelillä. Kemiallista liukkauden torjuntaa ei käytetä.

Puhtaanapito ja jätehuolto

Kirkon ja kappeliin ulkoalueiden sekä hautausmaiden siisteys ja turvallisuus tarkistetaan aina ennen tilaisuuksien alkua niillä alueilla, joihin tilaisuus tai toiminta kohdentuu.

Puhtaanapidon laatua ja alueiden turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella. Roskat ja töhryt poistetaan heti kun ne huomataan. Kalusteet pidetään puhtaina.

Roska-astiat tyhjennetään kahden viikon välein, talvikaudella kerran kuukaudessa. Kesäkaudena kompostiastioiden tyhjennyksestä huolehtii henkilökunta kerran viikossa tai tarvittaessa.

Siunaustilaisuuksien jälkeen haudoille jätetyt kukat ja kukkalaitteet poistetaan hautaustoimen ohjesäännön mukaan.

Hautausmaiden kevätsiivous aloitetaan, kun routa on sulanut kasvialustasta. Hiekoitushiekka, eloperäinen jäte ja kuolleet kasvinosat poistetaan. Tässä yhteydessä kaikilta haudoilta poistetaan kertakäyttöiset hautakynntilät ja -lyhdyt, havut ja kanervat sekä muut talvikoristeet.

Hiekoitushiekkien poisto ja pölynsidonta (mm. pesu, harjaus) Uuden hautausmaan paikoitusalueelta ja tieltä keväällä huhtikuussa urakoitsijan toimesta.

Hiekoitushiekat nurmikoilta, kasvillisuusistutuksista ym. poistetaan omana työnä kevätkunnostuksen yhteydessä.

Muistelupaikoilta ja yhteismuistomerkkialueilta poistetaan palaneet kertakäyttöiset hautakynntilät, huonoksi menneet leikkokukat sekä muut kukkalaitteet ja muistokukat viikoittain. Kulkuväylät ja kiveysalueet puhdistetaan tarvittaessa.

Hautausmaan syyskunnostus aloitetaan poistamalla hoitohaudoilta kesäkukat. Rakennetulla arvoviheralueella (R1) pudonneet lehdet poistetaan muutaman kerran ja viimeisen kerran, kun ympäröivät kasvit ovat pudottaneet lehtensä. Toimintaviheralueen (R2) ja käyttöviheralueen (R3) kasvillisuusalueella,

joissa kasvijätettä ei jätetä paikoilleen, pudonneet poistetaan, kun ympäröivät kasvit ovat pääsääntöisesti pudottaneet lehtensä. Siivoustalkoot järjestetään hautausmaalla kävijöille.

Syyskunnostuksen työvaraus tehdään alueilla, joilla on runsaasti lehtipuita.

Hautausmaan rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito

Kasteluvesi johdetaan hautausmaalle viereisestä järvestä. Pumppujen ja vesisäiliöiden sekä raanojen kuntoa tarkkaillaan säännöllisesti. Hautausmaalla ei pidetä avoimia kasteluvesialtaita turvallisuussyistä.

Sankarihauta-alueet tarkistetaan päivittäin ja epäkohtiin puututaan heti. Yhteiset muistelupaikat sekä seurakunnalle palautuneet kulttuurihistoriallisesti arvokkaat haudat hoidetaan viikoittain. Muistomerkit pestään tarvittaessa.

Hautausmaan penkit huolletaan ja puhdistetaan vuosittain sekä tarvittaessa. Penkit käsitellään puunsuoja-aineella muutaman vuoden välein. Penkit säilytetään talven yli varastossa.

Hautausmaan aitojen kuntoa tarkkaillaan säännöllisesti ja sortumista raportoidaan. Irronneet kivet asennetaan paikoilleen mahdollisimman pian. Hautausmaan portit nostetaan talveksi aidan viereen ja keväällä takaisin paikoilleen kevätsiivouksen jälkeen.

Yleisökäymälä siistitään tarvittaessa ja siivotaan perusteellisemmin viikoittain. Jos tahallista sotkemista esiintyy, ovi lukitaan yöksi ja viikonlopuksi.

6 HAUTAUSMAIDEN KUNNOSSAPIDON RESURSSIT

Henkilöstö

Hautausmaalla työskentelee neljä henkilöä 6 kk, 1 henkilö 5 kk ja lisäksi nuoria kesätyöntekijöitä 1-3 kpl 1-2 kk ajan.

Hautausmaiden yleisten alueiden kunnossapidosta huolehditaan pääsääntöisesti omalla työvoimalla. Ulkopuolisia urakoitsijoita käytetään tarvittaessa, esimerkiksi hautausmaiden talvihoitoon, kompostialueen hoitoon sekä puunhoidon palveluihin.

Hautaustoimi kantaa yhteiskuntavastuunsa työllistämällä työharjoittelijoita, työelämään tutustujia, yhdyskuntapalvelijoita ja satunnaisluontoisesti myös vapaaehtoisia, josta esimerkkinä vuosittain järjestetyt siivoustalkoot.

Hautaustoimen lisäksi hautausmaiden kiinteistöistä ja infrasta (mm. rakennukset, sähkö, valaistus) vastaa seurakunnan kiinteistöpalvelut. Henkilöstö- ja talouspalvelut, kirkkoneuvosto sekä kirkkovaltuusto vastaavat osaltaan hautaustoimen toiminnasta hallinnolliselta kannalta.

Koneet, laitteet ja käsityökalut

Hautausmaiden kunnossapitoon käytettävä konekalusto muodostuu traktorista, päältä ajettavasta ruohonleikkurista, moottorikäyttöisestä pienkonekalustosta ja käsityökaluista sekä niiden huoltoon käytettävistä koneista ja laitteista.

Ympäristösyistä ja koneiden käyttömukavuuden vuoksi pienkoneissa ollaan siirtymässä poltto-moottorikoneista kevyempiin ja hiljaisimpiin akkukäyttöisiin koneisiin. Traktorin uusiminen on ajankohtaista lähivuosina.

Hautausmailla on myös omaisten käytössä käsityökaluja, kastelukannuja ja kottikärryjä. Niiden kunnosta ja riittävydestä huolehditaan vuosittain.

Toimitilat

Hautausmaatoiminnan sosiaali-, huolto- ja varastotilat ovat keskitetty samaan rakennukseen Uuden hautausmaan yhteyteen. Vanhalla hautausmaalla kellotapuli toimii myös varastona. Vuolencosken hautausmaan varastorakennus kompostikäymälöineen sijaitsee paikoitusalueen reunassa.

Huoltoalueet

Uuden hautausmaan vieressä on pieni huoltoalue maa-ainesten, katteiden ja kasvijätteiden välivarastointiin ja käsittelyyn. Kaikki eloperäinen aines pyritään kompostoimaan itse ja syntynyttä multaa käytetään nurmikon pohjissa. Alueen täyttyessä, kasvijäte kuljetetaan muualle kompostoitumaan. Huoltoalueella säilytetään seurakunnalle palautuneilta haudoilta poistettuja hautamuistomerkkejä ja reunuskiviä. Reunuskiviä hyödynnetään viherrakentamisessa.

Vuolencosken hautausmaan sisäpuolella on pieni huoltoalue samoin toiminnoin. Maatuva aines kuljetetaan pois, koska sille ei ole käyttöä hautausmaalla.

Kehittämistoimenpiteet

Uudella hautausmaalla valaistaan kappeliin johtava pääkäytävä sekä muistolehtoon vievä käytävä. Hautausmaalla F10 laajennetaan, jotta taataan uusien hautapaikkojen riittävyys. Alueelle vedetään vesiputki kastelua varten.

Leikattavaa nurmialuetta vähennetään muokkaamalla niitä niityiksi. Reuna-alueille istutetaan pensaita ja luonnonvaraisia perennoja.

Vuolencosken hautausmaan maaperä ei sovellu uurnahautaukseen nykyisellään. Varataan ja kunnostetaan uurnahaudoilta alueen uuden alueen reunasta.

Jätehuoltoa kehitetään ja lajittelua tehostetaan kaikilla hautausmailla.

Hautausmaille tuodaan linnunpönttöjä ja hyönteishotelleja.

Hautausmaiden, muistomerkkien ja viheralueiden kulttuurihistoriallista inventointia suunnitellaan.